

UZASADNIENIE

T. P. został oskarżony o to, że w dniu 13 kwietnia 2016 roku w miejscowości A., powiatu (...), woj. (...) prowadził na drodze publicznej w ruchu lądowym samochód osobowy marki D. (...) o nr rej. (...), będąc w stanie nietrzeźwości mając 0,43 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu,

to jest o czyn z art. 178a § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 29 czerwca 2016 roku, w sprawie o sygn. akt II K 464/16, Sąd Rejonowy w Zgierzu:

1. uznając, że oskarżony T. P. swoim zachowaniem wypełnił dyspozycję art. 178a § 1 k.k., na podstawie art. 66 § 1 k.k. i art. 67 § 1 k.k. warunkowo umorzył postępowanie karne wobec oskarżonego na okres próby 2 lat;
2. na podstawie art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 39 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 2 lat, z wyłączeniem spod tego zakazu pojazdów szynowych,
3. na podstawie art. 63 § 4 k.k. zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych okres zatrzymania dokumentu prawa jazdy od dnia 13 kwietnia 2016 roku;
4. na podstawie art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 43a § 1 k.k. orzekł od oskarżonego świadczenie pieniężne w wysokości 3.000 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej;
5. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 130 złotych tytułem zwrotu kosztów sądowych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł prokurator, który na podstawie art. 425 § 1 i 2 k.p.k., art. 444 § 1 k.p.k. i art. 447 k.p.k. zaskarżył powyższy wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego T. P..

Na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i 438 pkt 2 k.p.k. zaskarżonemu orzeczeniu prokurator zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych, który miał wpływ na treść orzeczenia, a polegający na błędnym uznaniu, iż stopień winy oskarżonego i stopień społecznej szkodliwości jego czynu nie są znaczne, za czym zdaniem sądu – przemawia to, iż stężenie alkoholu w organizmie oskarżonego było w dolnych granicach stanu nietrzeźwości; minimalny odcinek drogi przejechany przez oskarżonego oraz jego uprzednia niekaralność, co uzasadnia warunkowe umorzenie postępowania karnego wobec niego, podczas gdy analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego dokonana przez przyzmat przedmiotu ochrony art. 178a § 1 k.k., formalnego charakteru przestępstwa określonego w omawianym przepisie i abstrakcyjność narażenia na niebezpieczeństwo powiązanego z samym uruchomieniem pojazdu mechanicznego i podjęciem jazdy przez kierowcę znajdującego się w stanie nietrzeźwości, a zwłaszcza dokonana po analizie zaostrenia przepisów Kodeksu karnego z dnia 18 maja 2015 roku dokonanego ustawą z dnia 20 marca 2015 roku (Dz.U. z 2015r., poz. 541) wskazują, iż nie zachodzą przesłanki przemawiające za warunkowym umorzeniem postępowania wobec oskarżonego.

W konkluzji apelacji prokurator, na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. i art. 437 § 1 k.p.k. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje.

Apelacja prokuratora w części kwestionującej rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji dotyczące warunkowego umorzenia postępowania wobec oskarżonego T. P. nie jest zasadna. Kontrola instancyjna zaskarżonego rozstrzygnięcia poskutkowała natomiast zmianą wyroku sądu pierwszej instancji w zakresie orzeczonego środka karnego, która zostanie omówiona poniżej, a także sprostowaniem oczywistej omyłki pisarskiej w wyroku sądu meriti.

Przeprowadzając kontrolę instancyjną przedmiotowej sprawy należało stwierdzić, że sąd rejonowy w sposób rzetelny i kompetentny zebrał materiał dowodowy, wnikliwie go rozważył, a stanowisko swoje wszechstronnie i wyczerpująco uzasadnił.

Ustalenia faktyczne dokonane przez sąd meriti mieszczą się w ramach swobodnej oceny dowodów i pozostają pod ochroną art. 7 k.p.k. Zostały one bowiem poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy całokształtu okoliczności sprawy, stanowiły wynik rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego oraz były logicznie i wyczerpująco, z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, uargumentowane w pisemnych motywach wyroku.

Sąd rejonowy przeprowadził szczegółową analizę zgromadzonych dowodów odnosząc się do okoliczności mogących stanowić podstawę ustaleń faktycznych. Precyzyjnie wskazał też na przesłanki dokonanej oceny dowodów. Tok rozumowania sądu rejonowego przedstawiony w pisemnych motywach wyroku jest czytelny i poprawny logicznie, nie zawiera sprzeczności i dwuznaczności, a wywiedzione wnioski oparte zostały w całości na wynikających z materiału dowodowego przesłankach.

Ustosunkowując się do podniesionego przez prokuratora zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę skarżonego rozstrzygnięcia, w pierwszej kolejności wskazać należy na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1975 roku, wielokrotnie cytowane następnie w późniejszych orzeczeniach, zgodnie z którym „zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku jest tylko wówczas słuszny, gdy zasadność ocen i wniosków, wyprowadzonych przez sąd orzekający z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania. Zarzut ten nie może jednak sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu, wyrażonymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, lecz do wykazania, jakich mianowicie konkretnie uchybień w zakresie zasad logicznego rozumowania dopuścił się sąd w ocenie zebranego materiału dowodowego. Możliwość zaś przeciwstawienia ustaleniom sądu orzekającego odmiennego w tej mierze poglądu nie może prowadzić do wniosku o dokonaniu przez sąd błędu w ustaleniach faktycznych” (sygn. akt II KR 355/75, opubl. OSNGP 9/75, poz. 84, s. 12). Ponadto zwrócić uwagę należy na wyrażony w judykaturze oraz w doktrynie pogląd, zgodnie z którym „ustalenia faktyczne dokonane przez sąd meriti mogą być skutecznie zakwestionowane, a ich poprawność zdyskwalifikowana dopiero wtedy, gdy w procedurze dochodzenia do nich sąd orzekający uchybił dyrektywom z art. 7 k.p.k., to jest pominał istotne w sprawie dowody lub oparł się na dowodach na rozprawie nieujawnionych, sporządził uzasadnienie niezrozumiałe, nadmiernie lapidarne, wewnętrznie sprzeczne, bądź sprzeczne z regułami logicznego rozumowania, wyłączające możliwość merytorycznej oceny kontrolno – odwoławczej” (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 06 czerwca 2013 roku, sygn. akt II AKa 159/13, opubl. na stronie internetowej orzeczenia.ms.gov.pl). Jak wyżej wskazano, sąd odwoławczy nie dopatrywał się w niniejszej sprawie uchybienia przez sąd meriti zasadzie wyrażonej w art. 7 k.p.k., a co za tym idzie nie stwierdzono również popełnienia przez sąd pierwszej instancji błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia. Zważyć należy, iż argumenty skarżącego podniesione we wniesionej apelacji, dotyczące zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, nie odnosiły się do okoliczności pominiętych lub niedostrzeżonych przez sąd rejonowy, a jedynie sprowadzały się do polemiki z ustaleniami sądu meriti i dokonaną przez ten sąd analizą i oceną zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Prokurator skarżąc powyższy wyrok nie zakwestionował ustaleń faktycznych poczynionych przez sąd meriti, a jedynie próbował wykazać, że brak jest możliwości zastosowania w stosunku do oskarżonego T. P. dobrodziejstwa warunkowego umorzenia postępowania karnego. W ocenie sądu odwoławczego decyzja sądu meriti jest jednak słuszna – prawidłowo sąd pierwszej instancji wykazał, iż T. P. jest osobą dotychczas niekaraną, prowadzącą ustabilizowany tryb życia, która popełniając zarzucony jej czyn przestępczy weszła po raz pierwszy w życie w konflikt z prawem, a jej zachowanie miało charakter incydentalny. Oskarżony wypił jedno piwo, wsiadł do samochodu, chcąc przejechać odcinek około 200 metrów, a zatem odcinek dosyć krótki – został zatrzymany przez funkcjonariuszy Policji jeszcze wcześniej – gdyż po przejechaniu zaledwie około 50 metrów. Znajdował się w stanie nietrzeźwości wyrażającym się wartością 0,43 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, a zatem wartością zbliżoną do dolnej granicy ustawowego progu określającego stan nietrzeźwości. Fakt, iż od samego początku chciał przejechać krótki odcinek drogi, w miejscu gdzie panował stosunkowo niewielki w tym dniu i o tej godzinie ruch należy również brać pod uwagę oceniając zamiar

sprawcy. Oskarżony nadto przyznał się do popełnienia zarzucanego mu przestępstwa i wyraził skruchę. Wszystkie powyższe okoliczności prawidłowo sąd meriti uznał za przemawiające za zastosowaniem w stosunku do oskarżonego dobrodziejstwa warunkowego umorzenia postępowania karnego. Postawa sprawcy, jego zachowanie przed i po popełnieniu czynu z całą pewnością uzasadniają przypuszczenie, że pomimo warunkowego umorzenia postępowania oskarżony będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni ponownie przestępstwa. Należy również podkreślić, iż postępowanie w każdym czasie w okresie próby, a także w ciągu 6 miesięcy po jego upływie może zostać na nowo podjęte w przypadku, gdyby postawiona wobec T. P. pozytywna prognoza kryminologiczna okazała się jednak nietrafna.

Sąd odwoławczy nie dopatrywał się zatem w niniejszej sprawie tego rodzaju uchybień, które skutkowałyby koniecznością uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, o co zwrócił się prokurator we wniesionym środku zaskarżenia.

Jednocześnie sąd okręgowy dostrzegł, iż wymierzony oskarżonemu T. P. środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 2 lat z wyłączeniem spod tego zakazu pojazdów szynowych nosi znamiona rażąco niewspółmiernie łagodnego rozstrzygnięcia w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k.

W utrwalonym orzecznictwie wskazuje się, że „rażąca niewspółmierność kary, o jakiej mowa w art. 438 pkt 4 k.p.k., zachodzi wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można przyjąć, iż zachodzi wyraźna różnica (dysproporcja) pomiędzy sumą kar zasadniczych i środków karnych orzeczonych przez sąd pierwszej instancji a karą jaką należałoby sprawcy wymierzyć w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw sądowego wymiaru kary określonych w art. 53 k.k. Ma to miejsce zatem wówczas, gdy orzeczona kara nie uwzględnia należyte stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz nie realizuje w wystarczającej mierze celów kary w zakresie jej społecznego oddziaływania i celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie ma osiągnąć w stosunku do skazanego. Praktycznie zachodzi zaś wtedy, gdy orzeczona kara, jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, to jednak nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy - innymi słowy, gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 września 2010 roku, sygn. akt II AKa 266/10, opubl. LEX nr 686862).

Kontrola instancyjna skarżonego rozstrzygnięcia pozwoliła natomiast na stwierdzenie, iż wyłączenie spod orzeczonego w stosunku do T. P. zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym pojazdów szynowych nie uwzględniało w pełni dyrektyw wymiaru kary z art. 53 k.k. Oskarżony kierował samochodem po drodze publicznej, znajdując się w stanie nietrzeźwości. Za niczym nieuzasadnione należy uznać stosowanie jakichkolwiek wyłączeń spod orzeczonego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym w niniejszej sprawie – takie działania w odczuciu społecznym odbierane byłoby bowiem jako twierdzenie, że nietrzeźwy kierowca pojazdu mechanicznego generalnie jest niebezpieczny, ale gdy kierowałby pojazdem szynowym to już takie zagrożenie nie występowałoby. Słusznie wskazał prokurator w uzasadnieniu wywiedzionej apelacji, iż kierowanie pojazdami szynowymi wymaga szczególnych predyspozycji psychofizycznych. Orzeczony wobec T. P. zakaz ma mieć na celu uświadomienie mu wagi popełnionego przez niego czynu oraz kształtowanie w nim odpowiednich postaw społecznie i prawnie akceptowanych. Wyłączenie spod zakazu pojazdów szynowych stanowi zatem w ocenie sądu odwoławczego zaprzeczenie celu, dla którego środek ten został w stosunku do oskarżonego orzeczony i nie jest uzasadnione w realiach niniejszej sprawy.

W tym stanie rzeczy, mając na względzie podniesione wyżej okoliczności, Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 4 k.p.k. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2. w ten sposób, że ustalił, iż orzeczony wobec oskarżonego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych dotyczy zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

Jednocześnie kontrola instancyjna zaskarżonego orzeczenia pozwoliła na dostrzeżenie przez sąd odwoławczy omyłki pisarskiej w zaskarżonym wyroku sądu pierwszej instancji, co skutkowało jej sprostowaniem na podstawie art. 105 §

1 i 2 k.p.k. I tak w punkcie 5. zaskarżonego wyroku w miejsce sformułowania „zasądza od oskarżonej” sąd odwoławczy wpisał sformułowanie „zasądza od oskarżonego”.

Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy w Łodzi, uwzględniając, że wskutek wniesionej apelacji wyrok sądu pierwszej instancji został jedynie nieznacznie zmieniony na niekorzyść T. P., mając na względzie zasadę słuszności, zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.